

Dansk Patologiselskabs 50 års jubilæum 1969–2019 - *En stolt og moden herre.*

Af Anja Brüggmann, DPAS næstformand.

Dansk selskab for patologisk anatomi havde stiftende generalforsamling den 4. juni 1969.

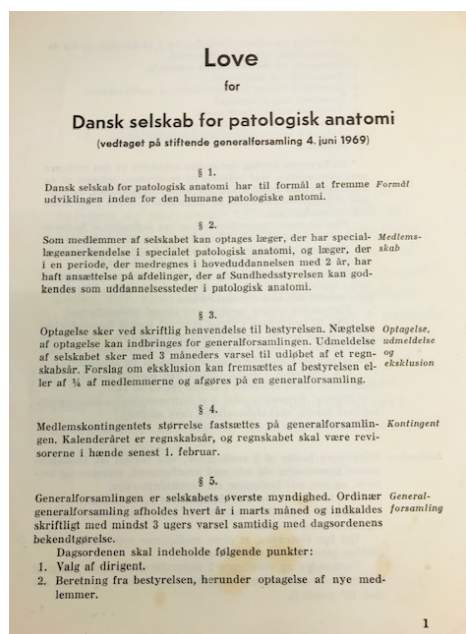
Generalforsamlingen blev afholdt med 37 deltagere på Københavns Universitets Patologisk-anatomiske institut.

Anledningen var, at Sundhedsstyrelsen ønskede et videnskabeligt selskab for speciallæger og læger under uddannelse, og selskabet fik ansvaret for fastsættelsen af uddannelsens bestyknig.

Charles Johansen, Steen Olsen og Torben Schiødt, som alle var medlemmer af bestyrelsen for den allerede eksisterende Dansk Patologforening, havde indbudt til stiftelse af det ny selskab.

Selskabets formål blev formuleret under §1 i lovene med ordlyden: Dansk selskab for patologisk anatomi har til formål at fremme udviklingen inden for den humane patologiske anatomi. Der var forberedt i alt 14 love som senere blev trykt i en lille 4-sidet folder (Fig. 1).

Fig. 1. DPAS Love, vedtaget på den stiftende generalforsamling 4. juni 1969.

Ordlyden af hver lovparagraf blev diskuteret og vedtaget som det fremgår af referatet, som er 3 maskinskrevne A4-sider.

Af referatet vejrer man ikke stemningen på mødet, som blev ledet af Landsretssagfører F. Damkier, men den var sikkert seriøs.

Det fremgår dog, at flere af datidens toneangivende patologer var aktive i udformningen af den præcise ordlyd af lovene, og med understregning af deres navne i referatet.

Som formand til det ny videnskabelige selskab blev foreslået Charles Johansen, Knud-Erik Sjølin, Emmerik Jensen og William Kiær. Charles Johansen blev valgt til formandsposten med 19 stemmer mod 13, med akklamation, som det hed sig.

Bestyrelsen konstituerede sig senere med Torben Schiødt som næstformand, Michael Petri som sekretær og kasserer og Johannes Clemmensen og Jørgen Ringsted som menige medlemmer. Frem til 1975 findes referater fra bestyrelsesmøder og generalforsamlinger håndskrevet i en bog. Med tiden blev det mere almindeligt at ilægge maskinskrevne kopier fastsat med hæftemaskine.

Ved den stiftende generalforsamling blev der nedsat 3 udvalg med 3 medlemmer i hver:

Hypofyseudvalg: Johannes Clemmensen, Emmerik Jensen og Erik Arffmann

Udvalg for laboratorietjentes videreuddannelse: Steen Olsen, Harald Olesen og Knud Højgaard

Udvalg til bedømmelse af A-ansøgere (uddannelsesstillinger) som gik på skift med repræsentation af cheferne for de afdelinger, som havde en ledig stilling.

§4 vedr. medlemskontingentets størrelse og dets fastsættelse. Som det fremgår af regnskabsbogen, ligeledes håndskreven, usigneret men velsagtens kassererens skrift, så var kontingentet i 1969 på 25 kr årligt. I 1979 var kontingentet hævet til 200 kr. og i 1989 250 kr. – hvad mon det bliver i 2019?

Fig. 2. Dansk selskab for Patologi, regnskaber 1969.

Year	Description	Amount	Total
1969	25087.71		25087.71
	1884.23		1884.23
	25.00		25.00
	25.00		25.00
	25.00		25.00
	50.00		50.00
	32.00		32.00
	57.60		57.60
	202.58		202.58
	25.00		25.00
	25.00		25.00
	25.00		25.00
	96.00		96.00
	115.99		115.99
	49.60		49.60
66.89		66.89	
900.00		900.00	
500.00		500.00	
68.07		68.07	
4.00		4.00	
25087.71		25087.71	
2773.91		2773.91	
1970	25087.71		25087.71
	2228.20		2228.20
	100.00		100.00
	225.00		225.00
	100.00		100.00
	25.00		25.00
	25.00		25.00
	2.89		2.89
	3.88		3.88
	2.89		2.89
	25.70		25.70
	15.91		15.91
	92		92
	94		94
	95		95

I december (1969) fik omtalte Landsretssagfører F. Damkier udbetalt 1200 kr. for sit arbejde med at bistå det nyetablerede selskab. Forplejningen må på dette tidspunkt have været afholdt af medlemmerne selv – det fremgår i alt fald ikke af regnskaberne. Den hyppigste kontering var frimærker. På indtægtssiden lå kursusaftagterne på 100 kr. pr. deltager. Selskabet havde en god økonomi med enkelte indtægter fra fonde.

I 1981 kom en ændring i selskabets love, og formålsparagraffen blev ændret til at inddrage forskning og kom til at lyde: "Selskabets formål er at fremme udvikling og forskning inden for den humane patologiske anatomi og cytologi". Den ændring har bestemt været et pejlemærke ind i fremtiden, fordi forskningen inden for patologien kom til at være en rigtig vigtig del, som også har fyldt meget og styrket fagets position i relationerne til de andre specialer. Mens vi i dag kalder lovene for selskabets vedtægter, så er formålet

uændret. Meget andet må siges at have ændret sig, selv i et konservativt selskab med faste traditioner, men formålet er forblevet uændret gennem 38 år.

Selskabets navn, som i en lang årrække havde været DSPAC – Dansk Selskab for Patologisk Anatomi og Cytologi, blev i 2011 til Dansk Patologiselskab, DPAS og på engelsk: Danish Pathology Society.

Så vidt det fremgår af arkiverne, kommer selskabets logo af Steno først ind i billedet i 1983, her foreslår overlæge Henrik Barlebo, at selskabet udstyrer sig med et brevpapir. Hovedet på dette brevpapir bliver en skitse af den statue på Frederik Bajers Plads af Niels Steensen også kendt som Steno (1638-86). Skulpturen viser Steno under en af sine berømte forelæsninger i anatomi. På et bord bag ham ligger liget af en ung kvinde. Skulpturen er udført af Gottfred Eickhoff og blev opstillet i 1962. Senere blev dette logo udfaset til fordel for noget mere moderne. Kritiske røster havde dog i tidernes løb anført, at Steno var anatom og ikke *pato*-anatom og med det måske ikke vores mand.

Fig. 3. Steno skulptur af Gottfred Eickhoff, som i mange år var DSPACs logo.

I dag har DPAS-bestyrelsen 6 medlemmer valgt for 2 år. Heraf en formand som vælges direkte af medlemmerne på den årlige generalforsamling, som i en lang årrække har været i marts; resten af bestyrelsen konstituerer sig.

Det 6. bestyrelsesmedlem kom med i 2009 efter konstitueringen af Foreningen af Yngre Patologer, FYPA, som har egen bestyrelse med formand, som fik plads i DSPAC-bestyrelsen. DSPACs bestyrelse kunne se, at der var et behov for et forum, hvor de yngre læger indenfor specialet fik mulighed for at diskutere yngre patologers arbejdsmæssige, uddannelsesmæssige og forskningsmæssige interesser.

Inden da, havde der været rumlet om det igennem længere tid, flere af de andre videnskabelige selskaber havde "foreninger af yngre" som var aktive omkring bl.a. uddannelse. Derudover manglede der et fælles talerør for yngre patologer. Der var i øvrigt også ældre patologer som fandt, at der manglede et organ - for hvem skulle man høre, når man ville have de yngre patologers input til spørgsmål og debat.

Sammensætningen af udvalgene har været ganske afvekslende og har afspejlet de opgaver og spørgsmål, som selskabet gennem tiderne stod overfor. Et af de mere pekulære spørgsmål var, om selskabet var

interesseret i en filmet autopsi af et lig fra HAN-dynastiet (ca. 2100 år gammelt). Dertil svarede man ganske nøgternt, at den ville selskabet søge at vise for så mange interesserede patologer som muligt. Om det blev en realitet fremgår ikke.

Blandt eksisterende udvalg kan nævnes nomenklaturudvalg, prognoseudvalg, histolaborantudvalg. Igennem de senere år har udvalgene været ret fasttømrede set i forhold til, at man på den stiftende generalforsamling havde nedsat et "hypofyseudvalg" som set med nutidens øjne må siges at have været en meget lille niche af neuropatologien, som vi næppe i dag ville finde bred nok til at repræsentere et udvalg. Men på daværende tidspunkt medvirkede patologifdelingene væsentligt til indsamling af de såkaldte nekrohypofyser anvendt til fremstilling af væksthormon til patientbehandling og til endokrinologisk forskning af bl.a. Nordisk Insulinselskab. På et tidspunkt var det så efterspurgt, at man fra svensk patologi blev bedt om assistance til indsamling formedelst 5 svenske kroner pr. hypofyse. Her stod DSPAC dog fast på, at varen ikke kunne gøres merkantil ud over de danske grænser.

Der var endvidere et udvalg for laboratorietjentenes uddannelse, ligeledes opgaver som i dag er helt ude af vores hænder, men med mindelse om, at en væsentlig større del af arbejdet dengang var obduktion, hvor udvalget selvsagt har spillet en væsentlig rolle i at både udvikle og effektivisere denne funktion.

Det 3. udvalg "til bedømmelse af A-ansøgere" er nok det vi bedst kan sidestille med det, af de i dag eksisterende udvalg, nemlig Uddannelsesudvalget. Drøftelser vedrørende uddannelse har gennem alle tider optaget selskabet meget, herunder de afledte effekter på dimensioneringen hvor man i 70'erne mente, at overfloden af speciallæger helt ville oversvømme de tilgængelige slutstillinger. I 1984 blev et pointsystem til udvælgelse af ansøgere til kursusstillinger vedtaget, og i 1990 diskussionen om hvad i alverden afdelingslægestillingerne kunne bidrage med. Overlæge Søren Høyer var i 1992 den første afdelingslæge i specialet, og det blev ført til referat fra generalforsamlingen, at han fandt, at det var hverken fugl eller fisk, og der burde skabes klarhed vedr. afdelingslægers placering i stabsstrukturen og definition af indhold samt merit.

Med hensyn til de nuværende øvrige 3 eksisterende DPAS udvalg: Informatikudvalget, Udvalg for kvalitetsudvikling og Udvalg for molekylærpatologi så kan vi bare gisne om, hvilke af dem, der om 50 år vil fremstå som nicheprægede, som til den tid er dybt integreret i diagnostikken – hvem ved, måske molekylærpatologi?

Mange af vores daglige opgaver vedr. udsørgning, makroskopibeskrivelse og mikroskopi ligner nok i hovedtræk, hvad der blev arbejdet med for 50 år siden, men andre aspekter af patologers arbejde har ændret sig rigtigt meget.

Måder at kommunikere via e-mail, sociale medier og et DPAS bestyrelsessite på hjemmesiden. Adkomsten til ny viden og måden vi kan vidensdele gennem abonnementer på elektroniske nyheder af f.eks. videnskabelige udgivelser og kurser.

E-publishing ahead of print gør det muligt at læse videnskabelige udgivelser før de bliver trykt på papir, og fremsøges gennem omfattende indekseringer i databaser, som rækker ud til hele verden og ikke blot det tidsskrifts nummer og reprints som arbejdet bliver trykt i.

Informationsteknologi og apps gør os i stand til at arbejde elektronisk med avancerede algoritmer til at analysere eller planlægge vores opgaver.

Artificiel intelligens, deep learning og digitalisering er emner som jubilæumsskriftet også omtaler, og som har sit fremtog inden for vores fag.

Så er det betryggende, at vores videnskabelige selskab, Dansk Patologiselskab, er en stolt moden herre med uændret formål.

Til slut vil jeg opliste selskabets bestyrelsesformænd, og takke dem og deres bestyrelser for at have styret DPAS igennem 5 årtier.

Bestyrelsesformand Dansk Patologiselskab

1969-70	Charles Johansen
1971-77	Knud-Erik Sjølin
1978-80	Jens E. Olsen
1981-86	Carl O. Povlsen
1987	Henrik Starklint, konstitueret
1987-91	Ulrik Baandrup
1992-96	Birgit Fischer Hansen
1997-2000	Flemming Brandt Sørensen
2001-04	Hans Svanholm
2005-08	Torben Steinicke
2009-14	Karsten Nielsen
2015-2018	Eva Løbner Lund

Bestyrelsesformand Foreningen af Yngre Patologer

2009-10	Eva Løbner Lund
2011-12	Trine Tramm
2013	Benedikte Richter Iversen
2014-15	Anja Høegh Brüggmann
2016-17	Gitte Hedegaard Jensen
2018	Christian Beltoft Brøchner